

Sygn. akt XXV C 257/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 lipca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXV Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSO Monika Włodarczyk
Protokolant:	st. sekr. sądowy Monika Rakoczy-Ordanik

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 27 czerwca 2016 r. w Warszawie

sprawy z powództwa Z. C. i E. C.

przeciwko (...) Bank S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę

1. oddała powództwo;
2. zasądza od Z. C. i E. C. solidarnie na rzecz (...) Bank S.A. z siedzibą w W. kwotę 7 217,00 zł (siedem tysięcy dwieście siedemnaście złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w sprawie.

Sygn. akt XXV C 257/16

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 19 stycznia 2016 r. (data stempla UP – k. 48), skierowanym przeciwko pozwanemu (...) Bank S.A. z siedzibą w W., powodowie Z. C. i E. C., wnieśli o:

- 1) zasądzenie od pozwanego solidarnie na rzecz powodów, kwoty 123.546,92 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 3 listopada 2015 r. do dnia zapłaty;
- 2) zasądzenie od pozwanego solidarnie na rzecz powodów, kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z kwotą 34,00 zł, uiszczoną tytułem opłaty skarbowej od złożonego pełnomocnictwa. (pozew - k. 2-5v).

W uzasadnieniu pozwu powodowie podali, że w dniu 13 lipca 2010 r. zawarli umowę kredytu hipotecznego (...) nr (...) ze (...) Bank S.A.

z siedzibą w W. na kwotę 2 112 809,70 zł, z czego: kwota 1 988 305,50 zł miała być przeznaczona na zakup nieruchomości na rynku pierwotnym, kwota 957,28 zł miała zostać przeznaczona na opłaty około kredytowe, kwota 83 546,92 zł miała zostać przeznaczona na ubezpieczenie ochrony prawnej tytułu prawnego do nieruchomości, a kwota 40 000,00 zł miała zostać przeznaczona na ubezpieczenie na wypadek następstw nieszczęśliwych wypadków.

Powodowie wskazali również, że zgodnie z częścią szczególną umowy, pkt VI, ppkt k) i l), warunkiem uruchomienia kredytu było dostarczenie do kredytodawcy wypełnionej

i podpisanej przez powodów deklaracji przystąpienia do grupowych ubezpieczeń, który powodowie wypełnili w wyniku czego, w dniu 23 lipca 2010 r., kredytodawca wypłacił część kwoty kredytu. Z uwagi na kłopoty finansowe dewelopera

i wstrzymanie inwestycji mieszkaniowej, w której powodowie mieli nabyć lokal, nie zostały im wypłacone wszystkie środki z udzielonego kredytu. Ostatecznie w dniu 11 maja 2015 r. powodowie wypowiedzieli pozwanemu umowę kredytu, ze względu na wprowadzenie zmiany w regulaminie kredytowania hipotecznego oraz tabeli opłat i prowizji dotyczącej kredytów i pożyczek hipotecznych i finansowych oraz spłacili całe swoje zadłużenie wynikające z umowy kredytu hipotecznego.

Zdaniem powodów kwota 123 546,92 zł, pobrana w ramach kredytu stanowiła składki z tytułu grupowego ubezpieczenia, do którego powodowie przystąpili. Przedmiotowe umowy zostały zawarte zgodnie z art. 805 k.c., art. 808 k.c. i stanowiły typowe umowy ubezpieczenia na rzecz osób trzecich, w których wyłącznie zobowiązanym do uiszczenia składki ubezpieczeniowej był ubezpieczający, czyli (...) Bank S.A. W/w kwota doliczona do kwoty kredytu, odpowiadająca wysokości składki ubezpieczeniowej, została zapłacona przez powodów zgodnie z art. 392 k.c., tj. na podstawie umowy zawartej z dłużnikiem, w której powodowie zobowiązali się go zwolnić od obowiązku świadczenia. Ponieważ ani art. 392 k.c. ani same strony w umowie nie uregulowały kwestii rozliczeń w/w kwoty po jej spełnieniu, zdaniem powodów należy się im zwrot w/w kwot albowiem ich kosztem nastąpiło bezpodstawne wzbogacenie.

Powodowie podnieśli również, że bank z tytułu w/w kwoty odniósł podwójną korzyść albowiem w ramach udzielonego kredytu, środki te były oprocentowane i podlegały spłacie w ciągu 25 lat oraz dodatkowo z tytułu prowizji jaką otrzymał wobec namówienia powodów na przystąpienie do w/w ubezpieczenia.

Zwrócili ponadto uwagę na stosunek kwoty zapłaconej tytułem składek na ubezpieczenie, tj. 123 546,92 zł. do kwoty rzeczywiście udzielonego kredytu, tj. 674 078,20 zł. jak również na bardzo krótki okres ochrony ubezpieczeniowej trwającej zaledwie 24 miesiące.

Powodowie wskazali, że do wniesienia przedmiotowego powództwa żadna kwota nie została im przez pozwanego wypłacona.

W odpowiedzi na pozew z dnia 11 marca 2016 r. (data stempla UP – k. 80) strona pozwana wniosła o:

- 1) oddalenie powództwa w całości,
- 2) zasądzenie od powodów solidarnie na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm prawem przypisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł,

W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwany bank zaprzeczył wszystkim twierdzeniom pozwu podnosząc, że powodowie nie wykazali, aby pozwany bank wzbogacił się bezpodstawnie ich kosztem, czy też aby po stronie (...) Bank S.A. doszło do nienależytego wykonania umowy kredytu hipotecznego (...) nr (...), czy też umów grupowego ubezpieczenia na życie. W ocenie strony pozwanej w okolicznościach przedmiotowej sprawy brak jest w ogóle przesłanek do przyjęcia odpowiedzialności pozwanego względem powodów na jakiegokolwiek podstawie prawnej (odpowiedź na pozew – k. 57).

Zdaniem strony pozwanej w parze za twierdzeniami i zarzutami pozwu nie idą żadne dowody, które miałyby potwierdzić ich słuszność i które mogłyby mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, pomimo że to strona powodowa jako wywodząca z określonych zdarzeń skutki prawne, na podstawie art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. obciążona jest obowiązkiem wykazania tych okoliczności, które są podstawą wywodzonych roszczeń. W ocenie pozwanego, powodowie temu obowiązkowi nie sprostali i już tylko z tych przyczyn powództwo powinno zostać oddalone. (odpowiedź na pozew – k. 58)

W dalszej części odpowiedzi na pozew, strona pozwana wskazała, że udzielona powodom - na podstawie umowy grupowego ubezpieczenia ochrony prawnej tytułu prawnego do nieruchomości oraz ekspektatywy i umowy grupowego ubezpieczenia kredytobiorców hipotecznych na wypadek następstw nieszczęśliwych wypadków do nowo udzielonego kredytu hipotecznego lub finansowego - ochrona ubezpieczeniowa została

w całości skonsumowana. Pozwany wskazał, że obie ochrony ubezpieczeniowe, które zostały udzielone na okres 24 miesięcy od daty wypłaty pierwszej transzy kredytu (a nie jak błędnie twierdzą powodowie - od daty zawarcia umowy kredytu), trwały w okresie od dnia 23.07.2010 r. do dnia 23.07.2012 r. W tym czasie Towarzystwa (...) przyjęły na siebie względem ubezpieczonych (powodów) odpowiedzialność za zdarzenia ubezpieczeniowe.

W opinii strony pozwanej w żadnym razie nie można mówić w przedmiotowej sprawie o bezpodstawnym wzbogaceniu, gdyż nie zostało wykazane, aby doszło do ziszczenia się przesłanek odpowiedzialności z tego tytułu.

Strona podała, że niewątpliwie, w przypadku ubezpieczeń ochroną ubezpieczeniową byli objęci kredytobiorcy (ubezpieczeni), co potwierdzają stosowne postanowienia umów ubezpieczenia. Także powodowie, jako ubezpieczeni, byli w ubezpieczeniach uposażonymi, a więc podmiotami wyłącznie uprawnionymi do otrzymania świadczenia na wypadek wystąpienia zdarzenia ubezpieczeniowego. Tym samym, strona pozwana wskazała, że nie można zgodzić się z twierdzeniem powodów jakoby pozwany bank wzbogacił się bezpodstawnie ich kosztem. Składki ubezpieczeniowe za w/w okres ubezpieczenia zostały uregulowane, a powodowie korzystali w tym okresie z ochrony ubezpieczeniowej udzielonej im przez oba Towarzystwa (...), co czyni oparte na przepisach o bezpodstawnym wzbogaceniu roszczenie powodów o zwrot kwot odpowiadających składkom przelany na oba ubezpieczenia w całości bezzasadnym.

Strona pozwana wskazała, że uwzględnienie żądania pozwu przeciwko (...) Bank S.A., oznaczałoby w istocie nieuzasadnione przysporzenie po stronie powodów kosztem strony pozwanej, skoro niewątpliwie w okresie od lipca 2010 r. do lipca 2012 r. korzystali oni z ochrony ubezpieczeniowej, a zatem pod względem prawnym była ona faktem.

Odnosząc się do kwestii wliczenia składek na w/w ubezpieczenia do kwoty kredytu, to pozwany bank wskazał, że podobnie jak w przypadku opłat około kredytowych powodowie mieli możliwość ich sfinansowania z własnych środków. Zgodzili się jednak na skredytowanie kwot składek i opłat około kredytowych, co potwierdza przedmiotowa konstrukcja umowy kredytu, w której powodowie sami zwrócili się do banku o sfinansowanie kosztu składek na ubezpieczenia, dokonując tym samym zwolnienia z długu w oparciu o konstrukcję art. 392 k.c. Strona wskazała, że powodowie nie wnosiliby przecież o skredytowanie tych składek, gdyby nie byli lub nie czuli się do tego zobowiązani.

Mając na uwadze powyższe strona wskazała, że roszczenie powodów jest bezzasadne, nieudowodnione i niewykazane, a tym samym powinno zostać w całości oddalone.

W toku dalszego postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie odpowiednio: powodowie w pismach procesowych z dnia 30 marca 2016 r. (k. 89-94; data stempla UP – k. 96), 25 maja 2016 r. (k. 140-146; data stempla UP – k. 148) oraz na rozprawie w dniu 20 maja 2016 r. (k. 135 i n.) i na rozprawie w dniu 27 czerwca 2016 r. (k. 174 i n.), pozwany zaś w pismach procesowych z dnia 19 kwietnia 2016 r. (k. 130-133; data stempla UP – k. 134), 3 czerwca 2016 r. (k. 168-170; data stempla UP – k. 171) oraz na rozprawie w dniu 20 maja 2016 r. (k. 135 i n.) i w dniu 27 czerwca 2016 r. (k. 174 i n.).

Sąd dokonał następujących ustaleń faktycznych w sprawie:

W dniu 13 lipca 2010 r. Z. C. i E. C. zawarli umowę kredytu hipotecznego (...) nr DK/KR- (...) (dalej również jako: „umowa kredytu”) z (...) Bank S.A. z siedzibą w W. przy ul. (...) (nr KRS (...)). Zgodnie z zawartą umową kredytu (część szczególna umowy, pkt III), kwota kredytu wyniosła 2 112 809,70 zł, z czego: 1) kwota 1 988 305,50 zł miała być przeznaczona na zakup nieruchomości na rynku pierwotnym, 2) kwota 957,28 zł miała zostać przeznaczona na opłaty około kredytowe, 3) kwota 83 546,92 zł miała zostać przeznaczona na ubezpieczenie ochrony prawnej tytułu prawnego do nieruchomości C. (...) („title insurance”), procentowo 3,95%, 4) kwota 40 000,00 zł miała zostać przeznaczona na ubezpieczenie na wypadek następstw nieszczęśliwych wypadków, procentowo 2% (**d:** umowa kredytu z dnia 13 lipca 2010 r., k. 10).

Zgodnie z określonymi w umowie parametrami kredytu, walutą kredytu był polski złoty, spłata miała następować w równych ratach, wypłata kredytu miała nastąpić w transzach, a harmonogram wypłaty transz stanowił integralną część umowy. Dysponentami rachunku do spłat kredytu byli Z. C. i E. C..

Umowa nie podlegała rygorowi ustawy o kredycie konsumenckim (**d:** umowa kredytu z dnia 13 lipca 2010 r., k. 10v; część A pkt IV – parametry kredytu).

Zabezpieczeniami kredytu były: ustanowiona hipoteka zwykła na kwotę 2 112 809,70 zł oraz hipoteka kaucyjna na kwotę 1 478 966,79 zł, na pierwszym i drugim miejscu w księdze wieczystej na cały okres kredytu na nieruchomości, którą jest lokal mieszkalny

o pow. 224,10 m², położony przy ul. (...) W.. Własność w/w nieruchomości lokalowej przysługiwać miała Z. C. i E. C. na zasadach wspólności ustawowej małżeńskiej.

Ponadto zabezpieczeniami kredytu hipotecznego były cesja praw z polisy ubezpieczenia od ognia i innych zdarzeń losowych (...) nieruchomości położonej przy ul. (...) W.; ustanowione hipoteka zwykła na kwotę 2 112 809,70 zł oraz hipoteka kaucyjna na kwotę 1 478 966,79 zł, na pierwszym i drugim miejscu w księdze wieczystej na cały okres kredytu na nieruchomości, którą jest lokal mieszkalny o pow. 137,71 m⁽²⁾, położony przy ul. (...) W., nr KW: (...), którego to własność lokalu przysługuje Z. C. i E. C. na zasadach wspólności ustawowej małżeńskiej; cesja praw z polisy ubezpieczenia od ognia i innych zdarzeń losowych DK/CP- (...) nieruchomości położonej przy ul. (...) W.; oświadczenie kredytobiorcy

o poddaniu się egzekucji do kwoty 4 225 619,40 zł; cesja wierzytelności z umowy ze spółdzielnią mieszkaniową (...)/CW-SM/ (...) (**d:** umowa kredytu z dnia 13 lipca 2010 r., k. 10v; część A pkt V – zabezpieczenia).

W umowie z dnia 13 lipca 2010 r. o kredyt hipoteczny strony określiły również warunki do uruchomienia kredytu (część A pkt VI), a także warunki po uruchomieniu/zobowiązania kredytobiorcy (część A pkt VII). Pośród 16 warunków (podpunkty od „a” do „p”) zamieszczonych w pkt. VI znalazły się m.in. następujące: dostarczenie do banku wypełnionej i podpisanej przez uprawnionego do nieruchomości deklaracji przystąpienia do grupowego ubezpieczenia tytułu wad prawnych nieruchomości - (...) (**d:** umowa kredytu z dnia 13 lipca 2010 r., k. 11; część A pkt VI ppkt k – warunki do uruchomienia) oraz dostarczenie do banku wypełnionej i podpisanej przez kredytobiorców (p. E. C. i Z. C.) deklaracji przystąpienia do grupowego ubezpieczenia na wypadek następstw nieszczęśliwych wypadków zawierających z (...) Bank S.A. umowę kredytu (wg wzoru otrzymanego z banku wraz z umową kredytu) (**d:** umowa kredytu z dnia 13 lipca 2010 r., k. 11; część A pkt VI ppkt l – warunki do uruchomienia).

Tożsame warunki zastrzeżone były w pozytywnej decyzji dotyczącej przedmiotowego kredytu hipotecznego z dnia 02 lipca 2010 r. W decyzji wskazano mianowicie, że do warunków finansowych uruchomienia należą dostarczenie do banku wypełnionej

i podpisanej przez uprawnionego do nieruchomości deklaracji przystąpienia do grupowego ubezpieczenia tytułu wad prawnych nieruchomości - (...) oraz dostarczenie do banku wypełnionej i podpisanej przez kredytobiorców (p. E. C. i Z. C.) deklaracji przystąpienia do grupowego ubezpieczenia na wypadek następstw nieszczęśliwych wypadków zawierających z (...) Bank S.A. umowę kredytu – wg wzoru otrzymanego z banku wraz z umową kredytu (**d:** pkt VI ppkt k i l decyzji z dnia 02 lipca 2010 r. – k. 76).

Strony uzgodniły, że jeżeli załącznikiem umowy stanowiącym integralną jej część jest harmonogram wypłaty transz to uruchomienie kredytu i/lub jego kolejnych transz uzależnione jest od spełnienia warunków wskazanych w harmonogramie i umowie kredytu (**d:** umowa kredytu z dnia 13 lipca 2010 r., k. 11; część B § 3 ust. 4 – uruchomienie kredytu).

Integralną częścią umowy kredytu były: regulamin kredytowania hipotecznego (...) Bank S.A. w W. - Oddział Hipoteczny, tabela opłat i prowizji (...) Bank S.A. w W. - Oddział Hipoteczny, dyspozycja uruchomienia środków,

oświadczenia o ryzyku stopy procentowej, harmonogram wypłaty transz (**d:** umowa kredytu z dnia 13 lipca 2010 r., k. 11; część B § 12 ust. 1 – załączniki do umowy kredytu).

Zgodnie z harmonogramem wypłaty transz do umowy kredytu hipotecznego nr (...), który został podpisany przez strony w dniu 13 lipca 2010 r., po spełnieniu warunków z umowy kredytu do wypłaty kredytu (część szczególna umowy VI)

w terminie 45 dni od daty sporządzenia umowy kredytu nastąpić miała wypłata transzy w wysokości 549 574,00 zł (**d:** harmonogram wypłaty transz – k. 26; zeznania świadka – A. G., protokół z dnia 27 czerwca 2016 r., k. 175; godz. 00:15:38-00:16:57).

W dniu zawarcia umowy kredytu, powodowie podpisali również deklarację ubezpieczeniową przystąpienia do umowy grupowego ubezpieczenia ochrony prawnej tytułu prawnego do nieruchomości z dnia 04 lutego 2010 r., w której to deklaracji oświadczyli, że zapoznali się z warunkami ubezpieczenia, określonymi w wyciągu z umowy, który to wyciąg otrzymali. Nadto wyrazili zgodę na objęcie przez (...) Polska (...) z siedzibą w P. ochroną ubezpieczeniową na podstawie umowy ubezpieczenia. Okres ubezpieczenia został określony na 24 miesiące (**d:** deklaracja – k. 19).

Również w dniu 13 lipca 2010 r. Z. C. i E. C. podpisali deklarację o przystąpieniu do ubezpieczenia na wypadek następstw nieszczęśliwych wypadków do nowo udzielonego kredytu. Wyrazili oni zgodę na objęcie ich ochroną ubezpieczeniową w zakresie ubezpieczenia oferowanego przez (...) S.A. z siedzibą we W. oraz oświadczyli, że doręczono im, a także że zapoznali się oni z warunkami grupowego ubezpieczenia kredytobiorców hipotecznych na wypadek następstw nieszczęśliwych wypadków (**d:** deklaracje – k. 20-21).

Z. C. i E. C. przed zawarciem umowy z dnia 13 lipca 2016 r. oraz przed podpisaniem deklaracji o przystąpieniu do ubezpieczeń grupowych zapoznali się z decyzją kredytową, posiadali pełną świadomość jakie są warunki uzyskania kredytu, posiadali informacje, że jednym z warunków udzielenia kredytu było podpisanie deklaracji przystąpienia do ubezpieczenia. Zapoznali się z warunkami ubezpieczeń i otrzymali regulaminy. Ponadto widzieli zarówno kwoty zawarte na stronie 3 decyzji kredytowej jak i uświadamiali sobie znaczenie tych kwot, a także zgodzili się na ponoszenie kosztów składek ubezpieczeniowych. Po zapoznaniu się z warunkami udzielenia kredytu uznali, że umowa kredytowa jest umową uczciwą i dla nich korzystną. Warunki ubezpieczenia nie były wówczas dla Z. C. i E. C. istotne. (**d:** wyjaśnienia powoda Z. C. – protokół z dnia 27 czerwca 2016 r., k. 176 – 00:28:58-00:30:36; k. 176v – godz. 00:32:11-00:33:52-00:37:41; wyjaśnienia powódki – E. C. – protokół z dnia 27 czerwca 2016 r., k. 177v – godz. 00:53:30-00:56:41; k. 178 – 00:56:46-01:00:12-01:02:14).

W dniu 23 lipca 2010 r. uruchomiono Z. C. i E. C. łączną kwotę kredytu w wysokości 674 078,20 zł, na którą składały się kwota I transzy w wysokości 549 574,00 zł wskazana w harmonogramie wypłaty transz i wynikająca z zawartej umowy kredytu oraz kwoty 957,28 zł na opłaty około kredytowe, 83 546,92 zł na ubezpieczenie grupowe wad prawnych, 40 000,00 zł na ubezpieczenie grupowe następstw nieszczęśliwych wypadków (**d:** wyciąg z rachunku Z. C. – k. 23; dyspozycja uruchomienia kredytu/polecenie przelewu – k. 78-79). Praktyką w działalności (...) Bank S.A. z siedzibą w W. było doliczanie składek ubezpieczeniowych do kwoty kredytu (**d:** zeznania świadka – A. G., protokół z dnia 27 czerwca 2016 r., k. 174v – godz. 00:11:04; k. 175v – godz. 00:20:26).

W ramach zawartych grupowych umów ubezpieczenia (...) Bank S.A. z siedzibą w W. był ubezpieczającym i płatnikiem, zaś Z. C. i E. C. jako kredytobiorcy byli ubezpieczonymi i uposażonymi (**d:** wyciągi z umów grupowego ubezpieczenia – k. 43- § 2 pkt. 1 i k. 38 § 2 pkt. 12). W obu przypadkach ubezpieczeń ochroną ubezpieczeniową byli bowiem objęci kredytobiorcy (ubezpieczeni), tj. Z. C. i E. C. co potwierdzają postanowienia § 3, § 4 w związku z § 2 pkt. 10 i 12 warunków grupowego ubezpieczenia kredytobiorców hipotecznych na wypadek następstw nieszczęśliwych wypadków oraz § 2 ust. 3, § 8 i § 9 w związku z § 1 pkt 4 wyciągu z umowy grupowego ubezpieczenia ochrony prawnej tytułu prawnego do nieruchomości oraz ekspektatywy. Powodowie, jako ubezpieczeni, byli w obu ubezpieczeniach równocześnie uposażonymi, a więc podmiotami wyłącznie uprawnionymi

do otrzymania świadczenia na wypadek wystąpienia zdarzenia ubezpieczeniowego (**d:** wyciągi z umów grupowego ubezpieczenia – k. 42 -46.; k. 37-40v.).

(...) Bank S.A. z siedzibą w W. będąc ubezpieczającym i płatnikiem składki ubezpieczeniowej z tytułu grupowego ubezpieczenia kredytobiorców hipotecznych na wypadek następstw nieszczęśliwych wypadków, zapłacił składkę w kwocie 40 000,00 zł na rzecz ubezpieczyciela (...) S.A. z siedzibą we W. w związku z objęciem ochroną ubezpieczeniową w okresie od dnia 23 lipca 2010 r. do dnia 22 lipca 2011 r. Z. C. i E. C., a w/w składka została przekazana na rzecz ubezpieczyciela w dniu 05 sierpnia 2010 r. (**d:** pismo (...) S.A. – k. 101).

(...) Bank S. A. z siedzibą w W. będąc ubezpieczającym i płatnikiem składki ubezpieczeniowej z tytułu grupowego ubezpieczenia ochrony prawnej tytułu prawnego do nieruchomości, zapłacił składkę w kwocie 83 546,92 zł na rzecz ubezpieczyciela (...) Polska (...) z siedzibą w P. w związku z objęciem ochroną ubezpieczeniową od dnia 23 lipca 2010 r. przez okres 24 miesięcy, ubezpieczonych Z. C. i E. C., a w/w składka została przekazana na rzecz ubezpieczyciela w dniu 09 września 2010 r. (**d:** pismo (...) k. 166).

W związku problemami finansowymi dewelopera realizującego inwestycję mieszkaniową, w której kredytobiorcy mieli nabyć lokal, nie otrzymali oni kolejnych transz kredytu, a następnie w dniu 11 maja 2015 r. wypowiedzieli umowę kredytu hipotecznego z dnia 13 lipca 2010 r. (okoliczność bezsporna).

W piśmie z dnia 01 czerwca 2015 r. (...) Bank S.A. w W. zrzekł się zabezpieczenia i zezwolił na wykreślenie hipoteki zwykłej oraz kaucyjnej ustanowionej na nieruchomości położonej na ul. (...), jako formy zabezpieczenia spłaty kredytu, w związku z całkowitą spłatą kredytu w (...) Bank S.A. w W. (**d:** pismo z dnia 01.06.2015 r. – k. 27).

Po wygaśnięciu ochrony ubezpieczeniowej, którą byli objęci Z. C. i E. C. – nie odnawiali oni umów z (...) S.A. z siedzibą we W. czy (...) Polska (...) z siedzibą w P. (okoliczność bezsporna).

W dniu 01 czerwca 2012 r., pozwany, działający wówczas pod nazwą (...) Bank S.A. (nr KRS (...)), przejął (...) Bank S.A. (nr KRS (...)), która udzieliła kredytu powodom. Zgodnie zatem z art 494 § 1 k.s.h., pozwany jako spółka przejmująca wstąpił we wszystkie prawa i obowiązki kredytodawcy wynikające z umowy kredytu (okoliczność bezsporna; **d:** wydruk KRS – k. 16 i n.).

Sąd Okręgowy dokonał następującej oceny materiału dowodowego w sprawie:

Przede wszystkim wskazać należy, że powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o przywołane dowody z dokumentów w postaci pism, umów, decyzji, deklaracji, warunków umownych, wyciągów, oświadczeń i in. powyżej wymienionych, jak również

w oparciu o zeznania świadka oraz zeznania strony powodowej. Podkreślenia wymaga fakt, że dokumenty złożone w toku procesu, które składały się w głównej mierze na materiał dowodowy w sprawie, nie wzbudziły wątpliwości Sądu co do ich autentyczności, prawdziwości, czy też rzetelności. Tym samym zawarte w nich dane oraz informacje mogły i stanowiły w istocie źródło ustaleń faktycznych. Zwrócić należy również uwagę, że żadna ze stron nie kwestionowała ani prawdziwości, ani też rzetelności znajdujących się w aktach sprawy dokumentów. Żadna ze stron nie kwestionowała, ani nie podważała również danych i/lub informacji zawartych w w/w dokumentach. Sąd Okręgowy nie znalazł tym samym podstaw do kwestionowania zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w żadnym zakresie.

W tym miejscu zauważyć i podkreślić należy, że w istocie stan faktyczny sprawy nie był pomiędzy stronami sporny, ani też żadna ze stron nie prezentowała odmiennego przebiegu zdarzeń, które złożyły się na: zawarcie umowy kredytu hipotecznego, jej jedynie częściowe wykonanie, na skutek zdarzeń od stron niezależnych, przystąpienia przez powodów do ubezpieczeń grupowych, dokonania zapłaty przez pozwanego składek z tytułu wykonania umów

ubezpieczenia przez ubezpieczycieli, objęcia powodów ochroną ubezpieczeniową przez cały okres, na który umowy ubezpieczenia zostały zawarte itd.

W toku postępowania Sąd dopuścił i przeprowadził dowód z zeznań świadka A. G. (protokół z dnia 27 czerwca 2016 r., k. 174 i n.), której zeznaniom dał wiarę w całości z uwagi na zgodność ich treści z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym. Zauważyć należy, że świadek ten wskazując m.in. na okoliczność wątpliwości i pytań powodów na etapie „przed zawarciem umowy o kredyt hipoteczny” nie był w stanie udzielić odpowiedzi jakie konkretnie wątpliwości, czy też jakie konkretnie pytania zgłaszali powodowie, co jest zrozumiałe z racji upływu czasu. Okoliczność ta w żadnym razie nie wpłynęła na ocenę wiarygodności świadka, czy choćby pozostałych jego zeznań, w tym dotyczących praktyki stosowanej w (...) Bank S.A. z siedzibą w W.

w odniesieniu do doliczania składek ubezpieczeniowych do kwoty kredytu. Nadto świadek ten, przy okazywaniu mu kolejno wybranych dokumentów w istocie potwierdzał czego dotyczyły okazywane mu dokumenty, a także rozwijał zakres oraz cel ich stosowania

i używania przez stronę powodową w praktyce gospodarczej.

Sąd dał również wiarę w całości wyjaśnieniom Z. C. zaś wyjaśnieniom E. C. w części (protokół z dnia 27 czerwca 2016 r., k. 176 i n.), które znajdują potwierdzenie w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym. Ponadto, co warto w tym miejscu podkreślić, osoby te zeznały, że miały wiedzę oraz świadomość co do kwot – ich przeznaczenia – wskazanych w decyzji kredytowej z dnia 02 lipca 2010 r., oświadczyły, że wiedziały o zawartych umowach ubezpieczenia, a także zostały poinformowane o kosztach i regulaminie. Strona powodowa posiadała pełną świadomość jakie są warunki uzyskania kredytu oraz że jednym z nich było podpisanie deklaracji przystąpienia do ubezpieczenia grupowego.

Sąd odmówił jednak wiary niektórym oświadczeniom E. C., a to w zakresie w jakim stały one w sprzeczności z pozostałym materiałem dowodowym

w sprawie, w tym z wyjaśnianymi powoda. E. C., w pierwszej kolejności potwierdziła i wskazała, że zgadza się w pełni ze złożonymi przez jej męża (powoda) wyjaśnieniami, następnie oświadczyła, że zapoznała się z warunkami ubezpieczenia (nagranie 00:54:20), po czym wskazała, że nie wiedziała w jakim celu uiszczane są przedmiotowe kwoty. Z uwagi na powyższe, wyjaśnienia powódki bynajmniej co do wiedzy odnośnie sposobu i zasad uiszczenia kwot z tytułu składek ubezpieczeniowych należało uznać za wewnętrznie sprzeczne.

Sąd zważył, co następuje:

Mając na uwadze ustalone okoliczności faktyczne, uznać należało, że powództwo w przedmiotowej sprawie jest nieuzasadnione i jako takie podlega oddaleniu w całości.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że pomiędzy stronami doszło w dniu 13 lipca 2010 r. do zawarcia umowy kredytu hipotecznego, do której zastosowanie mają przepisy ustawy prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 r. (Dz.U. Nr 140, poz. 939 ze zm.).

W myśl art. 69 cyt. ustawy przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych

z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Przedmiotowa umowa powinna być zawarta na piśmie i odpowiadać warunkom określonym w art. 69 ust. 2 cyt. ustawy.

W ocenie Sądu złożona do akt umowa o kredyt hipoteczny, zawarta w formie pisemnej, bezspornie spełniała cyt. powyżej warunki.

Zauważyć również należy, że do stosunku prawnego zawiązanego pomiędzy powodami a pozwanym bankiem nie mają natomiast zastosowania przepisy ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. Nr 100, poz. 1081), a to z uwagi na art. 3 ust. 1 pkt. 1 wskazanej ustawy.

Czyniąc uwagi natury ogólnej wskazać należy, że ramy postępowania w szczególności wyznaczają okoliczności faktyczne mające istotne znaczenie z perspektywy urzeczywistnionej normy materialno-prawnej. Zauważyć również należy, że wskazanie normy materialno-prawnej w oparciu o którą lub o które dochodzone jest sformułowane żądanie, jakkolwiek nie jest wymagane - w myśl zasady *da mihi factum, dabo tibi ius* - to jednak nie pozostaje bez znaczenia dla przebiegu i wyniku sprawy, albowiem pośrednio określa także okoliczności faktyczne uzasadniające żądanie pozwu. W judykaturze utrwalił się bowiem pogląd zgodnie z którym, jeśli powód buduje jakąś konstrukcję swego żądania, osadzając ją na wskazanym przepisie prawa materialnego, to tym samym wytycza granice okoliczności spornych i niespornych, które mogą stanowić podstawę faktyczną żądania (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2005 r., II CK 556/04, OSNC 2006/2/38, Biul. SN 2005/5/10; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 1999 r., I CKN 252/98, OSNC 1999/9/152, Biul. SN 1999/6/8).

Zauważyć należy, że strona powodowa wskazywała jako podstawę prawną swojego roszczenia art. 392 k.c., tj. spełnienie świadczenia za dłużnika. Zgodnie bowiem ze wskazanym przepisem jeżeli osoba trzecia zobowiązała się przez umowę z dłużnikiem zwolnić go od obowiązku świadczenia, jest ona odpowiedzialna względem dłużnika za to, że wierzyciel nie będzie od niego żądał spełnienia świadczenia. Strona powodowa podnosiła, że strony nie umówiły się co do zasad spłaty czy też rozliczenia kwoty 123 546,92 zł, na którą składały się 40 000,00 zł uiszczonych na rzecz ubezpieczyciela (...) S.A. (ubezpieczenie na rzecz następstwa nieszczęśliwych wypadków) oraz 83 546,92 zł na rzecz ubezpieczyciela (...) (ubezpieczenie ochrony prawnej od nieruchomości i ekspektatywy). W związku z brakiem uregulowania kwestii rozliczenia w/w kwoty, zdaniem strony powodowej, zastosowanie znaleźć powinny przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu, które umożliwiają dochodzenie zwrotu zapłaconych przez powodów składek za dłużnika, czyli za podmiot trzeci.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy rozpoznał przedmiotowy spór w powyżej zakreślonych granicach, których oznaczenia dokonała strona powodowa, co zostało dodatkowo potwierdzone przez stronę na ostatnim terminie rozprawy.

Już w tym miejscu zaakcentować i podkreślić należy, co będzie miało znaczenie dla dalszych wywodów, że ubezpieczenia grupowe nie zostały w żadnej mierze narzucone stronie powodowej. Z samych bowiem zeznań strony powodowej wynikało wprost, że wiedziała ona i godziła się z tym, iż ubezpieczenia są immanentnie związane z zaciąganiem kredytu hipotecznym – stanowią warunek udzielenia kredytu w kwocie i na warunkach oczekiwanych i określanych przez samych powodów jako korzystne – i jedynie od ich wolnej woli zależało to, czy w istocie zwiążą się umową o kredyt hipoteczny z dnia 13 lipca 2010 r., czy też nie. Powodowie nie byli bowiem w żaden sposób zobowiązani do zaciągnięcia kredytu w pozwanym banku, a decyzja w tym zakresie była uzależniona tylko od nich samych. Podpisując umowę kredytu hipotecznego powodowie zgodzili się na przystąpienie do w/w ubezpieczeń grupowych. Wówczas też nie mieli zastrzeżeń co do wysokości składek na ubezpieczenie, długości okresu ubezpieczenia, czy też co do przejścia za pozwanego banku zobowiązania do uiszczania i doliczenia składek do kwoty kredytu – powyższe bowiem wprost wynika z wyjaśnień strony powodowej – Z. C. (**d:** protokół z dnia 27 czerwca 2016 r., k. 176 – 00:28:58-00:30:36; k. 176v – 00:32:11-00:33:52-00:37:41) oraz E. C. (**d:** protokół z dnia 27 czerwca 2016 r., k. 177v – 00:53:30-00:56:41; k. 178 – 00:56:46-01:02:14).

Zauważyć należy, że w umowie ubezpieczenia jest regułą, iż ubezpieczający i ubezpieczony to ta sama osoba, może zdarzyć się jednak tak, że ubezpieczony zawiera umowę dla zabezpieczenia interesu majątkowego albo życia i zdrowia innej osoby. W takiej sytuacji ubezpieczony nie jest podmiotem samej umowy ubezpieczenia, lecz stosunku prawnego ubezpieczenia. Umowa ubezpieczenia na cudzy rachunek, o której mowa

w obecnym art. 808 § 1 k.c., występuje wówczas, gdy ubezpieczający ubezpiecza cudzy interes majątkowy (także życie i zdrowie innej osoby), ale działa przy tym we własnym imieniu, co powoduje, że kto inny jest tu ubezpieczającym, a kto inny osobą, w której interesie zawiera się ubezpieczenie. Nadto w razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek, przepisy art. 808 § 2 k.c. i art. 805 § 1 k.c. nie stanowią przeszkody do przeniesienia ciężaru finansowego opłacania składek na ubezpieczonego niebędącego stroną umowy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2015

r., I CSK 165/14, LEX nr 1660655). Zauważyć przy tym należy, że poniesienie przez ubezpieczonego ekonomicznego ciężaru zapłaty składki ubezpieczeniowej nie oznacza, że uzyskuje on przez to status ubezpieczającego, tj. status strony umowy ubezpieczenia (wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 12 września 2013 r. IV CSK 91/13, Legalis nr 924891).

Mając na uwadze powyższe wskazać należy, że Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do rozliczenia wpłat dokonywanych tytułem składek ubezpieczeniowych w oparciu o art. 405 k.c., tzn. tytułem bezpodstawnego wzbogacenia. Art. 405 k.c. wskazuje, iż ten kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Tym samym ustawodawca wskazał na przesłanki bezpodstawnego wzbogacenia, którymi są: 1) wzbogacenie majątku jednego podmiotu; 2) zubożenie majątku drugiego podmiotu; 3) pozostawanie wzbogacenia i zubożenia ze sobą w związku w tym rozumieniu, iż wzbogacenie jest wynikiem zubożenia (posiadanie wspólnego źródła); 4) wzbogacenie musi nastąpić bez podstawy prawnej. Brak którejkolwiek z w/w przesłanek wyklucza powstanie roszczenia.

Sąd zauważa, że oczywistym jest, iż w momencie gdy następuje spłata jakiejś należności przez osobę trzecią za dłużnika i nie dochodzi do określenia zasad wzajemnych rozliczeń, wówczas potencjalnie możliwym jest skorzystanie z rozliczenia w trybie art. 405 k.c. Niemniej jednak jak wskazuje się w nauce prawa skutki spełnienia świadczenia przez osobę trzecią mogą wynikać z umowy łączącej dłużnika z osobą trzecią, określającej causa przysporzenia. W braku takiej causa, osobie trzeciej przysługuje przeciwko dłużnikowi roszczenie z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia (zob. Z. Radwański, [w:] System, t. III, cz. 1, s. 457; W. Popiołek, [w:] Pietrzykowski, Komentarz 2011, art. 392, Nb 5; P. Machnikowski, [w:] Gniewek, Komentarz 2011, art. 392, Nb 13). Powyższe oznacza, że nie jest tak, że brak jakichkolwiek regulacji i postanowień pomiędzy jedną i drugą stroną odnośnie spłaty, czy też wzajemnych rozliczeń, automatycznie prowadzi do powstania roszczenia z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia. Dopiero brak causa przysporzenia będzie skutkowało powstaniem takiego roszczenia.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, Sąd nie dopatrył się takich okoliczności ponieważ zawarte umowy ubezpieczenia, które miały na celu realizowanie świadczeń i zabezpieczenie interesów samych kredytobiorców, a więc posiadały causa. Ponadto Sąd nie dopatrył się aby zawarte umowy ubezpieczenia były umowami zawierającymi klauzule abuzywne, jak choćby ubezpieczenie niskiego wkładu, które są ubezpieczeniami interesu bankowego. W przedmiotowej sprawie umowy ubezpieczenia zmierzały do zabezpieczenia i de facto zabezpieczały interesy kredytobiorców, nie przewidywały ponadto wprost świadczenia na rzecz banku. Tym samym w ocenie Sądu Okręgowego ta causa przysporzenia istniała i była realizowana – wynikała wprost z umowy ubezpieczenia, a następnie ta causa przysporzenia została określona także w samej umowie kredytu hipotecznego. W treści bowiem umowy – w warunkach kredytowych, jak ustalił Sąd Okręgowy, wskazano wprost dwie kwoty, które składają się na dochodzone roszczenie, oraz cel na jaki mają zostać przeznaczone, tj. na zapłatę składki ubezpieczeniowej grupowego ubezpieczenia. W warunkach grupowego ubezpieczenia – w deklaracji podpisanej przez powodów było wyraźne zezwolenie na przystąpienie do takiego grupowego ubezpieczenia, co też powodowie musieli obejmować zarówno swoim zamiarem jak i wolą, dokonując takiej a nie innej czynności prawnej – zawarcie umowy kredytu hipotecznego i podpisanie deklaracji przystąpienia do ubezpieczeń grupowych.

Wskazać nadto należy, że udzielona powodom - na podstawie umowy grupowego ubezpieczenia ochrony prawnej tytułu prawnego do nieruchomości oraz ekspektatywy i umowy grupowego ubezpieczenia kredytobiorców hipotecznych na wypadek następstw nieszczęśliwych wypadków do nowo udzielonego kredytu hipotecznego lub finansowego - ochrona ubezpieczeniowa wygasła w związku z wygaśnięciem umów grupowego ubezpieczenia i ich nieprzedłużeniem przez powodów, co wiązało się z nieuruchomieniem kolejnych transz kredytowych w związku z niepowodzeniem inwestycji deweloperskiej.

Nie ulega wątpliwości, że głównym świadczeniem ubezpieczyciela jest spełnienie określonego świadczenia w razie zajścia przewidzianego umową ubezpieczenia wypadku. W przedmiotowej sprawie, w okresie w którym powodowie byli objęci ochroną ubezpieczeniową, nie doszło do żadnego zdarzenia, które rodziłoby po stronie ubezpieczycieli konieczność spełnienia świadczenia. Pozostaje również poza sporem, że obie ochrony ubezpieczeniowe, z których

jedna została udzielona na okres 24 miesięcy a druga na okres 12 miesięcy, liczone od daty wypłaty pierwszej transzy kredytu, wygasły i nie zostały przedłużone, a składki za ich udzielenie zostały uiszczone – pozwany bank uiszczył za powodów składki ubezpieczeniowe na rzecz Towarzystwa (...) S.A. (ubezpieczenie na rzecz następstwa nieszczęśliwych wypadków) i C. (...) Towarzystwo (...) (ubezpieczenie ochrony prawnej od nieruchomości i ekspektatywy) w łącznej wysokości 123 546,92 zł. Powodowie zobowiązali się zaś do ich zapłaty jako ubezpieczeni deklarujący swoją wolę przystąpienia do obu ubezpieczeń w złożonych przez siebie deklaracjach ubezpieczeniowych, a także w umowie kredytu.

W kontekście powyższego wskazać wyraźnie należy, że błędnym było twierdzenie strony powodowej, jakoby zobowiązanym do zapłaty składek z tytułu ubezpieczeń grupowych, do których przyłączyli się powodowie, był sam (...) Bank S.A., a nie powodowie.

Jedynie na marginesie podnieść należy, że nawet gdyby hipotetycznie przyjąć, iż możliwym jest w okolicznościach przedmiotowej sprawy dochodzenie roszczeń w oparciu o konstrukcję bezpodstawnego wzbogacenia, to i tak roszczenie nie mogłoby zostać zasądzone na rzecz strony powodowej, a to z uwagi na niepodołanie ciężarowi dowodowemu w zakresie wykazania obligatoryjnych przesłanek odpowiedzialności z art. 405 k.c. Zauważyć bowiem należy, że to na stronie powodowej spoczywał ciężar dowodu (art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c.), w zakresie wykazania wystąpienia przesłanek bezpodstawnego wzbogacenia, do którego miało rzekomo dojść po stronie pozwanej. Przede wszystkim strona powodowa nie wykazała, aby to właśnie pozwany bank wzbogacił się kosztem zubożenia powodów, nie wykazano również związku pomiędzy wzbogaceniem (...) Bank S.A. z siedzibą w W., a zubożeniem Z. C. i E. C..

Z ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd Okręgowy wynika bowiem, że powodowie uzyskali za swoje świadczenie pieniężne ochronę ubezpieczeniową w okresie w jakim ta powinna była być im świadczona, na podstawie umów grupowego ubezpieczenia, przez (...) S.A. z siedzibą we W. oraz (...) Polska (...) z siedzibą w P.. Okoliczność przeciwna nie została natomiast wykazana. Nadto wskazać należy, że nie została przez powodów wykazana nawet i pierwsza z obligatoryjnych przesłanek bezpodstawnego wzbogacenia, a mianowicie to, że doszło do wzbogacenia po stronie pozwanej. Z pism przedłożonych przez (...) S.A. oraz (...) Polska (...) wynika bowiem wprost, że (...) Bank S.A. zapłacił składkę w kwocie 83 546,92 zł na rzecz ubezpieczyciela (...) w dniu 09 września 2010 r., a także, że zapłacił on składkę w wysokości 40 000,00 zł na rzecz ubezpieczyciela (...) S.A. w dniu 05 sierpnia 2010 r. (**d:** pismo (...) S.A. – k. 101; pismo (...) k. 166). Tym samym nie sposób przyjąć, aby majątek pozwanego powiększył się o łączną kwotę 123 546,92 zł, czy choćby niewielką część tej sumy. Wskazać należy również, że nie została także spełniona czwarta z w/w przesłanek bezpodstawnego wzbogacenia, gdyż nie jest tak, iż brak było podstawy prawnej wzbogacenia jednak nastąpiło to ewntualnie po stronie ubezpieczycieli. Nie sposób bowiem nie zauważyć, że podstawą do zapłaty składek w w/w wysokości była zawarta pomiędzy stronami umowa oraz podpisane deklaracje w dniu 13 lipca 2010 r.

Na marginesie wskazać należy, że Sąd nie uznał za wiarygodne twierdzeń strony powodowej, jakoby z tytułu namówienia swoich klientów do przystąpienia do grupowych umów ubezpieczenia pozwany bank otrzymywał od ubezpieczycieli prowizje. W związku bowiem z kategorycznym zaprzeczeniem przez pozwanego, aby powyższe miało miejsce, uznać należało, iż twierdzenia te nie zostały w żaden sposób wykazane i/lub udowodnione przez stronę powodową.

Mając na uwadze całokształt powyższych rozważań wskazać należy, że przywołana przez stronę powodową podstawa dochodzonego roszczenia nie zasługiwała na uwzględnienie. W tym stanie rzeczy Sąd nie znalazł również podstaw do uwzględnienia roszczenia strony powodowej.

Konsekwencją rozstrzygnięcia w przedmiocie żądań pozwu jest obowiązek orzeczenia przez Sąd o kosztach procesu (108 k.p.c.). Sąd rozstrzygnął o kosztach procesu, w tym o kosztach zastępstwa procesowego, mając na uwadze zasadę wyrażoną w art. 98 § 1 i 3 k.p.c., oraz na podstawie § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1804), przyznając stronie pozwanej koszty zastępstwa procesowego w wysokości 7.217 zł – w tym 17 zł tytułem uiszczonej opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.